# Studiu EY: Amenzi de peste 11 miliarde de dolari nu reușesc să descurajeze corupția de la nivel global

- **38% dintre executivii din 55 de țări declară că practicile legate de corupție sunt larg răspândite în mediul de afaceri**
- **România percepută cu un nivel mai scăzut al corupției față de anul trecut**
- **Nivelurile mitei și ale corupției pe piețele emergente sunt de două ori mai ridicate decât cele de pe piețele dezvoltate**
- **20% dintre respondenții cu vârsta până în 35 de ani ar fi dispuși să ofere bani pentru a câștiga sau a păstra o afacere**

Practicile legate de mită și corupție nu au mai înregistrat nicio o ameliorare la nivel global încă din 2012, în ciuda intensificării, fără precedent, a activității de investigare și control și a introducerii unor noi legi privind răspunderea penală a companiilor în această perioadă, se arată în EY Global Fraud Survey. Ajuns la a cinsprezecea ediție, studiul sondează percepțiile a 2.550 de directori executivi din 55 de țări.

38% dintre executivii de la nivel global consideră că mita și corupția au rămas prezente în mediul de afaceri, deși autoritățile de reglementare și agențiile de aplicare a legii au impus penalități de peste 11 miliarde de dolari din 2012 până în prezent.

**Niveluri de percepție ale corupției mai ridicate pe piețele emergente. România soluționează unele probleme.**

Diferența dintre nivelurile de percepție ale corupției dintre țări rămâne semnificativă, 20% dintre respondenții de pe piețele dezvoltate indică faptul că mita și corupția se produc pe scară largă în afaceri, comparativ cu mai mult de jumătate (52%) dintre cei de pe piețele emergente.

Conform rezultatelor sondajului, România este în prezent plasată sub media globală, cu 34%. Trebuie remarcat faptul că percepția a scăzut de la 36% cât înregistra în sondajul de anul trecut, dar rezultatul este încă departe de media scorului  țărilor dezvoltate, de 20%. *"Sondajul care a captat răspunsul participanților români de-a lungul ultimilor 6 ani arată  îmbunătățiri vizibile ale percepției privind corupția în țară. România este un studiu de caz important pentru UE cu privire la modul în care măsurile instituționale abordează corupția ",* subliniază  **liderul Serviciului de Investigare a Fraudelor și al Disputelor (FIDS) din EY România, Kenan Burcin Atakan**.

Regiunile în care se consideră că riscurile de corupție sunt ridicate, cu valori mai mari decât media globală, sunt Europa Centrală și de Est (47%), Orientul Mijlociu (62%) și America Latină (74%), în ciuda îmbunătățirii legislației anticorupție și a intensificării acțiunilor de combatere a acesteia în anumite țări.

**Există o discrepanță între intenție și performanță**

Integritatea se află pe ordinea de zi a echipelor de conducere, iar 97% dintre respondenți recunosc importanța integrității organizației lor. Cu toate acestea, se observă o discordanță între intențiile organizațiilor și comportamentul real. 13% dintre respondenți spun că ar fi dispuși să ofere bani pentru a câștiga sau a păstra o afacere. Acest procent se ridică la 20% în rândul celor care au sub 35 de ani (1 din 5 respondenți, comparativ cu unul din opt respondenți cu vârsta peste 35 de ani).

În acest context, organizațiile trebuie, pe de o parte, să clarifice la nivel intern faptul că a acționa corect intră în responsabilitatea fiecărui angajat, iar a implementa un program de responsabilizare, de sus în jos pe linie ierarhică, în care să implice angajații – intră în responsabilitatea managementului.

22% dintre respondenți consideră că a avea o conduită etică ține de fiecare individ, în timp ce 41% spun că intră în responsabilitatea conducerii companiei.

În privința gestionării abaterilor, 78% dintre respondenți au declarat că organizațiile lor sancționează aceste practici, însă, doar 57% au auzit de cazuri în care anumiți angajați au fost penalizați.

Un management eficient al implementării unor standarde etice trebuie să-i includă însă și pe terți – cei care acționează în numele organizației, potrivit raportului. În prezent, analizarea afacerii unei terțe părți nu pare să reprezinte o prioritate, doar 59% dintre respondenți spun că au o abordare bazată pe identificarea riscurilor și pe un proces de verificare a integrității în rândul terților.

***Conformarea la prevederile GDPR***

Noul Regulament al UE privind protecția generală a datelor (GDPR) are deja și va continua să aibă un impact semnificativ asupra oricărei organizații care colectează, procesează, folosește și stochează datele cu caracter personal ale cetățenilor UE, ca parte a activității lor zilnice. Ca atare, companiile ar trebui nu doar să fie conștiente de dispozițiile GDPR, ci să le înțeleagă profund, împreună cu noile drepturi pe care le va avea persoana vizată, urmând un model și o strategie holistică, concentrându-se asupra următoarelor domenii: conformitatea legislativă, mediul juridic domestic și internațional, precum și securitatea IT.

La întrebarea în ce măsură companiile lor cunosc prevederile

GDPR, 38% dintre respondenții români au răspuns pozitiv. Acest nivel de conștientizare se apropie de media globală de 40%, dar este mai scăzut decât media țărilor dezvoltate și a celor din Europa Centrală și de Est, de 54%, respectiv 42%.

*"Afacerile românești nu sunt încă pregătite să se conformeze cu prevederile GDPR. În timp ce instituțiile financiare și companiile mari au luat măsuri pentru a se conforma noii legislații, întreprinderile locale ar trebui să își reconsidere punctul de vedere începând de astăzi, cu mai puțin de o lună înainte de punerea în aplicare",* susține **Kenan Burcin Atakan, liderul FIDS România**.

Ca urmare a digitalizării pieței și a dezvoltării tehnologice extrem de rapide, companiile continuă să se confrunte cu un număr tot mai mare de atacuri cibernetice, inițiate fie de atacatori individuali, fie de rețele de crimă organizată și de grupări teroriste. Atunci când se produc breșe de securitate, acestea pot avea un puternic impact asupra operațiunilor, ceea ce ar putea duce la pierderi operaționale mari și la generarea unor riscuri semnificative din perspectiva conformității cu prevederile GDPR.

Participanții la sondaj sunt de părere că atacurile cibernetice reprezintă al doilea cel mai mare risc pentru afaceri după mediul macroeconomic, cu 38% răspunsuri pozitive.

**Kenan Burcin Atakan, liderul FIDS România** evidențiază faptul că *"digitalizarea pieței, combinată cu investițiile scăzute în securitatea informatică, pot expune companiile la pierderi semnificative rezultate din activități frauduloase".*

****

**Despre studiu**

În perioada octombrie 2017 – ianuarie 2018, agenţia de cercetări globale de piaţă Ipsos MORI a desfăşurat 2.550 de interviuri în 55 de țări, în limba locală a statelor

respective. Eșantionul a fost conceput astfel încât să acopere punctele de vedere ale executivilor responsabili cu combaterea fraudei, în mod special directori financiari, manageri de conformitate, directorii departamentelor juridice și ai departamentelor de audit. În cadrul acestui raport, piețele emergente au inclus: Argentina, Bulgaria, Brazilia, Chile, China, Columbia, Croația, Cipru, Republica Cehă, Hong Kong, Egipt, Estonia, Ungaria, India, Iordania, Israel, Kenya, Letonia, Lituania, Malaesia, Mexic, Nigeria, Oman, Polonia, România, Rusia, Arabia Saudită, Serbia, Singapore, Slovacia, Slovenia, Africa de Sud, Turcia, Emiratele Arabe Unite, Ucraina, Ungaria.

Piețele dezvoltate au fost considerate: Australia, Austria, Belgia, Canada, Danemarca, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Irlanda, Italia, Japonia, Luxemburg, Olanda, Norvegia, Noua Zeelandă, Portugalia, Spania, Suedia, Elveția și Marea Britanie și Statele Unite ale Americii.

****

**Despre EY România**

EY este una dintre cele mai mari firme de servicii profesionale la nivel global, cu 250.000 de angajaţi în peste 700 de birouri din 150 de ţări şi venituri de aproximativ 31,4 miliarde de USD în anul fiscal încheiat la 30 iunie 2017. Reţeaua noastră este cea mai integrată la nivel global iar resursele din cadrul acesteia ne ajută să le oferim clienţilor servicii prin care să beneficieze de oportunităţile din întreaga lume. În România, EY este liderul de pe piaţa serviciilor profesionale încă de la înfiinţare, în anul 1992. Cei 770 de angajaţi din România şi Republica Moldova furnizează servicii integrate de audit, asistenţă fiscală, asistenţă în tranzacţii şi servicii de asistenţă în afaceri către companii multinaţionale şi locale. Avem birouri în Bucureşti, Cluj-Napoca, Timişoara, Iaşi şi Chişinău. EY România s-a afiliat în 2014 singurei competiții de nivel

mondial dedicată antreprenoriatului, EY Entrepreneur Of The Year. Câștigătorul ediției locale reprezintă România în finala mondială ce are loc în fiecare an în luna iunie la Monte Carlo. În finala mondială se acordă titlul World Entrepreneur Of The Year. Pentru mai multe informaţii, vizitaţi pagina noastră de internet: www.ey.com

---

# Transformarea companiilor se face prin oameni

***În contextul transformărilor accelerate, liderii companiilor vorbesc nediferențiat despre agilitate, îmbunătățire, managementul schimbării. Se naște o contradicție între ceea ce spun și ceea ce fac. Pe de o parte nu mai au timp de nuanțe și subtilități pentru că trebuie să facă profit rapid, pe de altă parte vorbesc despre customizare și personalizarea produselor/serviciilor. Așa apare neînțelegerea și aplicarea nestructurată a principiilor de management al schimbării care le aduce eșecul.***

Ca să fie relevantă pentru client, îmbunătățirea produselor sau serviciilor unei companii poate presupune uneori schimbări radicale. De asemenea, conduce la modificarea semnificativă a anumitor procese și produce discontinuități la nivelul infrastructurii tehnice și organizaționale care le susține. Motivul pentru care cele mai multe companii eșuează cu aceste eforturi îl reprezintă eșecul aplicării principiilor de bază ale managementului schimbării.

**Alinierea, cuvântul cheie în managementul schimbării**

Dacă scopul managementul schimbării este să ajute compania să accepte, să adapteze și să integreze schimbările pentru

creșterea performanței, atunci alinierea culturii și personalului companiei cu modificările strategiilor de business, structurii organizaționale și sistemelor, devine vitală.

Pentru ca o schimbare să aibă succes, suportul angajaților este esențial. Cei responsabili cu implementarea pot proiecta și instala cele mai avansate soluții tehnice, dar dacă oamenii și sistemele companiei nu susțin schimbările, iar cultura muncii nu consolidează învățarea și inovația, atunci schimbările nu vor avea loc.

- Nu mai puțin de 70% dintre inițiativele de schimbare eșuează din cauza nealinierii culturii și personalului companiei cu modificările strategiei de business și structurii organizaționale.

**Impactul schimbării, determinat de calitatea emoțiilor**

Dincolo de elementele cheie pentru o schimbare de succes precum responsabilitate, adaptabilitate, comunicare, scop, viziune, implicare, conducere, măsurarea progresului, indicatori, rezultate și altele asemenea, companiile trebuie să vadă și impactul de la nivelul oamenilor dacă vor că schimbarea dorită să aibă succes.

În primul rând impactul este mult mai mare pentru schimbare atunci când reacția este emoțională. Cu cât schimbările dorite sunt formulate în termeni abstracți care se referă la companie și nu la oameni cu atât oamenii se vor simți mai puțin implicați.

În al doilea rând, inerentul stres al schimbării are loc când angajatul are de-a face cu mai multe schimbări decât poate corela cu productivitatea. Semnele?! Furie, boală indusă de stres, reducerea lucrului în echipă, scăderea încrederii, nivel crescut de zvonuri. Consecințe?! Stres personal, moral scăzut, focalizare pe problemele interne și nu pe client.

- Din momentul în care un angajat începe doar să se gândească să-și schimbe slujba, productivitatea acestuia scade cu, atenție, 70%.
- Cu un procent de 63%, satisfacția clienților este văzută de către top management drept cel mai important indicator al succesului implementării schimbării potrivit PMI.

**Rezistență la schimbare, gestionată prin comunicare**

În al treilea rând, rezistența la schimbare poate fi colorată pozitiv sau negativ. Pozitiv prin testarea schimbării din partea angajaților: adresarea de întrebări, găsirea de soluții alternative, provocarea viziunii. Negativ prin sabotaj: neprezentarea la ședințe, neparticiparea la training, sustragerea oamenilor importanți din workshop-uri, false inițiative.

Ca să gestioneze mai bine acceptanța schimbării de către oameni, companiile trebuie să știe că atunci când oamenii percep schimbarea ca dăunătoare prima lor reacție este de șoc, urmată de negare, furie, depresie, negociere și acceptare.

- Pentru 48% dintre manageri indicatorul de moral și retenție al angajaților este criteriul în funcție de care sunt evaluate rezultatele schimbării.

**Soluția este corelarea angajamentului personal cu cel organizațional**

Companiile vor gestiona cu succes schimbarea atunci când vor gestiona relația cu angajații. De aceea soluția este corelarea angajamentului organizațional cu cel personal. Experiența ne arată că disponibilitatea de schimbare este mai mare atunci când măsurarea și recompensa sunt aliniate cu beneficiile personale, iar anularea rezistenței este posibilă atunci când sunt oferite modele, training-uri și suport pentru comportamentele dorite.

- Potrivit McKinsey, cultura organizaţională care să adopte schimbarea (59%) și managementul angajaţilor în procesul schimbării (58%) sunt cei doi factori decisivi pentru managementul schimbării.

***Autor: Constantin Măgdălina, Expert, Tendințe și tehnologii emergente***

---

# Hotărârea CJUE în cauza Zabrus Siret SRL împotriva DGRFP Iași din 26 aprilie 2018 – termen de prescripție pentru corectarea declarațiilor privind TVA – împiedicare exercitare drept de deducere

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a noua)
26 aprilie 2018

„Trimitere preliminară – Fiscalitate – Directiva 2006/112/CE – Sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată (TVA) – Deducerea taxei achitate în amonte – Dreptul la rambursarea TVA-ului – Operațiuni aferente unei perioade fiscale care a făcut deja obiectul unei inspecții fiscale încheiate – Legislație națională – Posibilitatea persoanei impozabile de a corecta declarațiile fiscale care au făcut deja obiectul unei

inspecții fiscale – Excludere – Principiul efectivității – Neutralitate fiscală – Securitate juridică”

În cauza C-81/17,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Curtea de Apel Suceava (România), prin decizia din 23 ianuarie 2017, primită de Curte la 14 februarie 2017, în procedura

**Zabrus Siret SRL**

împotriva

**Direcției Generale Regionale a Finanțelor Publice Iași – Administrația Județeană a Finanțelor Publice Suceava,**

CURTEA (Camera a noua),

compusă din domnul C. Vajda, președinte de cameră, domnul E. Juhász (raportor) și doamna K. Jürimäe, judecători,

avocat general: domnul N. Wahl,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru guvernul român, de R. Radu, de C. M. Florescu și de R. Mangu, în calitate de agenți;

– pentru Comisia Europeană, de L. Lozano Palacios și de L. Radu Bouyon, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

**Hotărâre**

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea dispozițiilor Directivei 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată (JO 2006, L 347, p. 1, Ediție specială, 09/vol. 3, p. 7), astfel cum a fost modificată prin Directiva 2010/45/UE a Consiliului din 13 iulie 2010 (JO 2010, L 189, p. 1) (denumită în continuare „Directiva TVA”), precum și a principiilor neutralității fiscale, efectivității și proporționalității.

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Zabrus Siret SRL (denumită în continuare „Zabrus”), pe de o parte, și Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Iași – Administrația Județeană a Finanțelor Publice Suceava (România) (denumită în continuare „Direcția Generală”), pe de altă parte, în legătură cu posibilitatea persoanei impozabile de a corecta deconturile de taxă pe valoarea adăugată (TVA) în vederea exercitării dreptului de deducere a TVA-ului.

**Cadrul juridic**

**Dreptul Uniunii**

3 Articolul 167 din Directiva TVA prevede:

„Dreptul de deducere ia naștere în momentul în care taxa deductibilă devine exigibilă.”

4 Articolul 168 din această directivă prevede:

„În măsura în care bunurile și serviciile sunt utilizate în scopul operațiunilor taxabile ale unei persoane impozabile, persoana impozabilă are dreptul, în statul membru în care efectuează operațiunile respective, de a deduce din valoarea TVA, pe care are obligația de a o plăti, următoarele sume:

(a) TVA-ul datorat sau achitat în statul membru în cauză pentru bunurile care îi sunt sau care urmează a-i fi livrate sau pentru serviciile care îi sunt sau urmează a-i fi prestate

de o altă persoană impozabilă;

[…]”

5 Potrivit articolului 179 primul paragraf din Directiva TVA, „[p]ersoana impozabilă efectuează deducerea scăzând din valoarea totală a TVA-ului datorat pentru o anumită perioadă fiscală valoarea totală a TVA-ului pentru care, în aceeași perioadă, dreptul de deducere a apărut și este exercitat în conformitate cu articolul 178”.

6 Articolul 180 din această directivă are următorul cuprins:

„Statele membre pot autoriza o persoană impozabilă să efectueze o deducere pe care nu a efectuat-o în conformitate cu articolele 178 și 179.”

7 Potrivit articolului 182 din Directiva TVA, „[s]tatele membre stabilesc condițiile și normele de aplicare a articolelor 180 și 181”.

8 Articolul 183 din Directiva TVA prevede:

„Atunci când, pentru o anumită perioadă fiscală, valoarea deducerilor depășește valoarea TVA-ului datorat, statele membre pot fie efectua o rambursare, fie reporta excedentul în perioada următoare, în condițiile pe care le stabilesc.

Cu toate acestea, statele membre pot refuza rambursarea sau reportarea în cazul în care valoarea excedentului este nesemnificativă.”

9 Articolul 250 din această directivă prevede:

„(1) Fiecare persoană impozabilă depune o declarație privind TVA în care se menționează toate informațiile necesare pentru a calcula taxa exigibilă și deducerile de efectuat, inclusiv, în măsura în care acest lucru este necesar pentru stabilirea bazei impozabile, valoarea totală a operațiunilor referitoare

la această taxă și la aceste deduceri, precum și valoarea operațiunilor scutite.

(2) Statele membre permit și pot solicita depunerea declarației privind TVA prevăzute la alineatul (1) prin mijloace electronice, în condițiile pe care le stabilesc.”

10 Articolul 252 din directiva menționată prevede:

„(1) Declarația privind TVA se depune până la un termen ce este necesar să fie stabilit de statele membre. Termenul respectiv nu se poate fixa la mai mult de două luni de la încheierea fiecărei perioade fiscale.

(2) Fiecare stat membru stabilește perioada fiscală la o lună, două luni sau trei luni.

Cu toate acestea, statele membre pot stabili diferite perioade fiscale, cu condiția ca perioadele respective să nu depășească un an.”

**Dreptul român**

11 Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală (Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 863 din 26 septembrie 2005), în versiunea în vigoare la data faptelor din litigiul principal (denumit în continuare „Codul de procedură fiscală”), prevede la articolul 84, intitulat „Corectarea declarațiilor fiscale”:

„(1) Declarațiile fiscale pot fi corectate de către contribuabil, din proprie inițiativă, pe perioada termenului de prescripție a dreptului de a stabili obligații fiscale.

(2) Declarațiile fiscale pot fi corectate ori de câte ori contribuabilul constată erori în declarația inițială, prin depunerea unei declarații rectificative.

(3) În cazul [TVA-ului], corectarea erorilor din deconturile de taxă se realizează potrivit prevederilor

Codului fiscal. Erorile materiale din decontul de [TVA] se corectează potrivit procedurii aprobate prin ordin al președintelui Agenției Naționale de Administrare Fiscală [(ANAF)].

(4) Declarațiile fiscale nu pot fi depuse și nu pot fi corectate după anularea rezervei verificării ulterioare, cu excepția situațiilor în care corecția se datorează îndeplinirii sau neîndeplinirii unei condiții prevăzute de lege care impune corectarea bazei de impunere și/sau a impozitului aferent.

(5) Prin erori, în sensul prezentului articol, se înțelege erori cu privire la cuantumul impozitelor, taxelor și contribuțiilor, bunurile și veniturile impozabile, precum și alte elemente ale bazei de impunere.

(6) În situația în care în timpul inspecției fiscale contribuabilul depune sau corectează declarațiile fiscale aferente perioadelor și impozitelor, taxelor, contribuțiilor și altor venituri ce fac obiectul inspecției fiscale, acestea nu vor fi luate în considerare de organul fiscal.”

12 Articolul 105 din Codul de procedură fiscală, care conține „Reguli[le] privind inspecția fiscală”, prevede:

„[…]

(3) Inspecția fiscală se efectuează o singură dată pentru fiecare impozit, taxă, contribuție și alte sume datorate bugetului general consolidat și pentru fiecare perioadă supusă impozitării.

[…]

(5) Inspecția fiscală se exercită pe baza principiilor independenței, unicității, autonomiei, ierarhizării, teritorialității și descentralizării.

[…]

(8) La finalizarea inspecției fiscale, contribuabilul este obligat să dea o declarație scrisă, pe propria răspundere, din care să rezulte că au fost puse la dispoziție toate documentele și informațiile solicitate pentru inspecția fiscală.

(9) Contribuabilul are obligația să îndeplinească măsurile prevăzute în actul întocmit cu ocazia inspecției fiscale, în termenele și condițiile stabilite de organele de inspecție fiscală.”

13 Articolul 1051 din acest cod, referitor la „Reguli privind reverificarea”, are următorul cuprins:

„(1) Prin excepție de la prevederile art. 105 alin. (3), conducătorul inspecției fiscale poate decide reverificarea unei anumite perioade.

(2) Prin reverificare se înțelege inspecția fiscală efectuată ca urmare a apariției unor date suplimentare necunoscute inspectorilor fiscali la data efectuării verificărilor, care influențează rezultatele acestora.

(3) Prin date suplimentare se înțelege informații, documente sau alte înscrisuri obținute ca urmare a unor controale încrucișate, inopinate ori comunicate organului fiscal de către organele de urmărire penală sau de alte autorități publice ori obținute în orice mod de organele de inspecție, de natură să modifice rezultatele inspecției fiscale anterioare.

(4) La începerea acțiunii de reverificare, organul de inspecție fiscală este obligat să comunice contribuabilului decizia de reverificare, care poate fi contestată în condițiile prezentului cod. Dispozițiile referitoare la conținutul și comunicarea avizului de inspecție sunt aplicabile în mod corespunzător și deciziei de reverificare.”

14 Articolul 106 din codul menționat, intitulat

„Obligația de colaborare a contribuabilului”, prevede la alineatul (1) că contribuabilul are obligația să colaboreze la constatarea stărilor de fapt fiscale. Acesta este obligat să dea informații, să prezinte la locul de desfășurare a inspecției fiscale toate documentele, precum și orice alte date necesare clarificării situațiilor de fapt relevante din punct de vedere fiscal.

15 Anexa 1 la Ordinul nr. 179 din 14 mai 2007 pentru aprobarea Instrucțiunilor de corectare a erorilor materiale din deconturile de taxă pe valoarea adăugată (denumit în continuare „Ordinul nr. 179/2007”) prevede la punctele 1, 3.1, 4.1 și 4.2:

„1. Deconturile de [TVA] depuse de către persoanele impozabile înregistrate în scopuri de [TVA] pot fi corectate din punctul de vedere al erorilor materiale de către organul fiscal competent, la inițiativa acestuia sau la solicitarea persoanei impozabile.

[…]

3.1. Corectarea erorilor materiale din decontul de [TVA] se poate face în cadrul termenului de prescripție de 5 ani de la data de 1 ianuarie a anului următor celui în care a fost depus decontul supus corectării.

[…]

4.1. Corectarea decontului de [TVA], potrivit prezentelor instrucțiuni, nu este posibilă pentru perioade fiscale care au fost supuse inspecției fiscale sau pentru care este în curs de derulare o inspecție fiscală.

4.2. Prin excepție de la pct. 4.1, corectarea erorilor materiale din decontul de [TVA] se poate realiza în baza dispoziției de măsuri comunicate de organul de inspecție fiscală. În acest caz, cererea de corectare a erorii materiale, depusă de persoana impozabilă, va fi însoțită de

dispoziția de măsuri, în copie și original.”

**Litigiul principal și întrebările preliminare**

16 Zabrus a fost verificată pe linie de TVA pentru perioada cuprinsă între 1 mai 2014 și 30 noiembrie 2014. Această verificare s-a finalizat prin întocmirea unui raport la 26 ianuarie 2015.

17 La 25 mai 2015, Zabrus a depus un decont de TVA aferent lunii aprilie a anului 2015, cu opțiune la rambursare a acestei taxe. Cu această ocazie, Zabrus a solicitat în special rambursarea a două sume de 39 637 de lei românești (RON) și, respectiv, de 26 627 RON. Prima sumă a fost consemnată în acest decont prin efectuarea unei corectări, după finalizarea inspecției fiscale sus-menționate, a unei note contabile de compensare TVA din luna iulie a anului 2014. A doua sumă rezultă din corectări efectuate în luna februarie a anului 2015 cu privire la tranzacții aferente anului 2014, referitor la care Zabrus a identificat în contabilitatea sa documentele justificative relevante numai după inspecția fiscală menționată.

18 Ulterior, Zabrus a făcut obiectul unei inspecții fiscale pentru perioada cuprinsă între 1 decembrie 2014 și 30 aprilie 2015. Această inspecție fiscală s-a finalizat prin întocmirea unui raport la 9 iulie 2015.

19 Refuzul de rambursare a TVA-ului pentru sumele de 39 637 RON și de 26 627 RON a fost justificat de organele fiscale pe considerentul că sumele pretinse privesc operațiuni efectuate într-o perioadă fiscală anterioară perioadei de verificare, care a făcut deja obiectul unei inspecții fiscale precedente pe linie TVA, finalizată la 26 ianuarie 2015. Organele fiscale au arătat că, față de reglementarea națională aplicabilă, principiul unicității inspecției fiscale se opune rambursării acestor sume solicitate de Zabrus, deoarece în ceea ce privește perioada deja verificată nu s-a constatat

nicio neregularitate privind contribuțiile de TVA, iar organele de control nu emiseseră vreo dispoziție de măsuri care trebuiau îndeplinite de Zabrus.

20 Zabrus a încercat, fără succes, pe diferite căi administrative, să își exercite dreptul la rambursarea TVA-ului. În special, atât cererea sa de reverificare fiscală a perioadei cuprinse între 1 mai 2014 și 30 noiembrie 2014, cât și cererea sa de corectare a erorilor materiale din deconturile TVA aferente lunilor mai-octombrie ale anului 2014 au fost respinse.

21 La 22 octombrie 2015, Zabrus a introdus la Tribunalul Suceava (România), o acțiune în anularea deciziei Direcției Generale de refuz al rambursării TVA-ului în sumele menționate. În cererea sa de chemare în judecată, Zabrus a subliniat că deducerea TVA-ului este un drept al contribuabilului care nu poate fi limitat dacă sunt îndeplinite condițiile de fond, chiar dacă anumite cerințe de formă sunt omise. A mai arătat că refuzul organelor fiscale de verificare a TVA-ului în considerarea principiului unicității inspecției fiscale echivalează cu anularea dreptului de deducere prin impunerea de condiții suplimentare de fond și formă incompatibile cu dreptul Uniunii, fiind vorba despre o măsură disproporționată și excesiv de împovărătoare pentru contribuabil.

22 Direcția Generală a susținut că, potrivit dispozițiilor cuprinse în Codul de procedură fiscală și în Ordinul nr. 179/2007, operațiunile care privesc o perioadă supusă anterior inspecției fiscale nu pot fi corectate sau reverificate decât la inițiativa organului fiscal, atunci când află informații noi pe baza cooperării cu alte instituții sau atunci când există o dispoziție de măsuri luată cu prilejul inspecției anterioare. Cu toate acestea, situația din speță nu s-ar încadra în astfel de ipoteze.

23 Prin sentința din 31 martie 2016, Tribunalul Suceava a

respins acțiunea Zabrus ca neîntemeiată, motivând că reverificarea unei perioade care a făcut deja obiectul unei inspecții fiscale impune identificarea unor date suplimentare față de cele investigate, necunoscute autorităților la data primei verificări și a căror prezentare tardivă să nu fie cauzată de culpa persoanei impozabile supuse controlului sau de culpa organului fiscal.

24 Această instanță a considerat că principiul unicității inspecției fiscale și principiul securității raporturilor juridice ar fi încălcate dacă ar fi posibil ca, ulterior controlului, să fie depuse documente justificative sau să fie luate în considerare erori de înregistrare care să modifice suma de rambursat, în alte condiții decât cele restrictiv prevăzute de legiuitor în această materie. Aceasta a mai precizat că pierderea dreptului de deducere nu este disproporționată în condițiile în care eroarea de înregistrare, precum și descoperirea ulterioară a documentelor justificative sunt cauzate de culpa Zabrus.

25 În plus, instanța menționată a subliniat că eroarea de înregistrare a TVA-ului de rambursat în sumă de 39 637 RON și descoperirea ulterioară de documente justificative pentru a deconta TVA-ul în sumă de 26 627 RON nu reprezintă date suplimentare în accepțiunea reglementării naționale, ci erori materiale în deconturile de TVA, care nu mai pot fi corectate din moment ce inspecția fiscală pentru perioada cuprinsă între 1 mai 2014 și 30 noiembrie 2014, finalizată prin întocmirea raportului din 26 ianuarie 2015, în lipsa constatării unor deficiențe de natură să schimbe baza de impozitare a TVA-ului, nu a fost urmată de emiterea unei dispoziții de măsuri care trebuiau îndeplinite de Zabrus care să facă posibilă corectarea.

26 La 31 martie 2016, Zabrus a declarat recurs împotriva acestei sentințe la Curtea de Apel Suceava și a susținut că dreptul la rambursarea TVA-ului nu poate fi înlăturat prin impunerea de condiții suplimentare de fond sau formă, astfel

cum sunt condițiile prevăzute în reglementarea națională, de corectare a erorilor materiale sau de reverificare a unei perioade care a făcut deja obiectul unei inspecții fiscale. Invocând principiile neutralității fiscale și proporționalității, Zabrus a arătat că soluția excesivă adoptată de organele fiscale și confirmată de instanța de fond anulează dreptul său de deducere a TVA-ului pentru motive contrare Directivei TVA.

27 Instanța de trimitere consideră că Zabrus nu se poate întemeia pe jurisprudența Curții în materia neutralității fiscale, din moment ce acesteia nu i s-a opus refuzul dreptului de deducere a TVA-ului din cauza neîndeplinirii unei cerințe de formă a dreptului de deducere, ci din cauza principiului unicității inspecției fiscale, care rezultă din principiul securității juridice, acesta din urmă fiind recunoscut și ocrotit de dreptul Uniunii și de jurisprudența Curții.

28 Potrivit instanței de trimitere, trebuie să se aibă în vedere și posibilitatea recunoscută de reglementarea națională de reverificare a unei perioade care a mai făcut obiectul inspecției fiscale, însă această posibilitate este deschisă numai organelor fiscale, pentru informații suplimentare obținute ulterior pe baza cooperării dintre instituțiile statului, dispoziție considerată compatibilă cu dreptul Uniunii de Curte în Hotărârea din 6 februarie 2014, Fatorie (C-424/12, EU:C:2014:50).

29 Instanța de trimitere consideră că în speță principiile neutralității, proporționalității și securității juridice trebuie apreciate de asemenea nu doar din perspectiva lipsei de diligență a Zabrus, ci și a împrejurării că notele de compensare și de restituire au fost emise de un serviciu fiscal municipal.

30 În aceste condiții, Curtea de Apel Suceava a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele

întrebări preliminare:

„1) Directiva [TVA], precum și principiile neutralității fiscale și proporționalității se opun, în împrejurări precum cele din litigiul principal, unei practici administrative și/sau interpretări a prevederilor din legislația națională prin care se împiedică verificarea și acordarea dreptului de rambursare a TVA-ului provenit din regularizări pentru operațiuni efectuate într-o perioadă anterioară perioadei de verificare și care a făcut obiectul unei inspecții fiscale în urma căreia organele fiscale nu au constatat deficiențe de natură să schimbe baza de impozitare a TVA-ului, deși aceleași dispoziții se interpretează în sensul că organele fiscale pot proceda la reverificarea unei perioade supuse anterior inspecției fiscale în temeiul unor date și informații suplimentare obținute ulterior în baza cooperării dintre autoritățile și instituțiile statului[?]

2) Directiva [TVA], precum și principiile neutralității fiscale și proporționalității se interpretează că se opun, în împrejurări precum cele din litigiul principal, unor reglementări naționale cu caracter normativ care împiedică posibilitatea de corectare a erorilor materiale din deconturile TVA pentru perioade fiscale care au fost supuse inspecției fiscale afară de cazul în care corectarea se realizează în baza dispoziției de măsuri comunicate de organul de inspecție fiscală cu prilejul controlului anterior[?]”

**Cu privire la întrebările preliminare**

31 Prin intermediul întrebărilor formulate, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolele 167, 168, 179, 180 și 182 din Directiva TVA, precum și principiile efectivității, neutralității fiscale și proporționalității trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care, prin derogare de la termenul de prescripție de cinci ani prevăzut

de dreptul național pentru corectarea declarațiilor privind TVA-ul, împiedică, în împrejurări precum cele din litigiul principal, o persoană impozabilă să efectueze o astfel de corectare în vederea exercitării dreptului său de deducere pentru simplul motiv că această corectare privește o perioadă care a făcut deja obiectul unei inspecții fiscale.

32 În ceea ce privește dreptul de deducere, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, dreptul persoanelor impozabile de a deduce din TVA-ul pe care îl datorează TVA-ul datorat sau achitat pentru bunurile achiziționate și pentru serviciile care le-au fost furnizate în amonte constituie un principiu fundamental al sistemului comun al TVA-ului instituit de legiuitorul Uniunii (a se vedea printre altele Hotărârea din 21 iunie 2012, Mahagében și Dávid, C-80/11 și C-142/11, EU:C:2012:373, punctul 37, precum și Hotărârea din 19 octombrie 2017, Paper Consult, C-101/16, EU:C:2017:775, punctul 35).

33 Astfel cum a subliniat Curtea în mod repetat, dreptul de deducere prevăzut la articolul 167 și următoarele din Directiva TVA face parte integrantă din mecanismul TVA-ului și, în principiu, nu poate fi limitat. În special, acest drept se exercită imediat pentru totalitatea taxelor aplicate operațiunilor efectuate în amonte (a se vedea printre altele Hotărârea din 21 iunie 2012, Mahagében și Dávid, C-80/11 și C-142/11, EU:C:2012:373, punctul 38, precum și Hotărârea din 19 octombrie 2017, Paper Consult, C-101/16, EU:C:2017:775, punctul 36).

34 Regimul deducerilor urmărește să degreveze în întregime întreprinzătorul de sarcina TVA-ului datorat sau achitat în cadrul tuturor activităților sale economice. Sistemul comun al TVA-ului garantează, prin urmare, neutralitatea în ceea ce privește sarcina fiscală corespunzătoare tuturor activităților economice, indiferent de scopurile sau de rezultatele acestora, cu condiția ca activitățile menționate să fie, în principiu, ele însele

supuse la plata TVA-ului (a se vedea printre altele Hotărârea din 21 iunie 2012, Mahagében și Dávid, C-80/11 și C-142/11, EU:C:2012:373, punctul 39, precum și Hotărârea din 19 octombrie 2017, Paper Consult, C-101/16, EU:C:2017:775, punctul 37).

35 Deși dreptul de deducere a TVA-ului este condiționat de respectarea condițiilor de fond și de formă prevăzute de Directiva TVA, din cererea de decizie preliminară reiese că îndoielile instanței de trimitere rezultă doar din faptul că dreptul de deducere a fost refuzat din cauza imposibilității persoanei impozabile de a-și corecta declarația privind TVA-ul întrucât cererea de corectare privea o perioadă care făcuse deja obiectul unei inspecții fiscale încheiate.

36 În această privință, trebuie amintit că, potrivit articolului 167 și articolului 179 primul paragraf din Directiva TVA, dreptul de deducere se exercită, în principiu, în aceeași perioadă în care acest drept a luat naștere, și anume în momentul în care taxa devine exigibilă.

37 Cu toate acestea, în temeiul articolelor 180 și 182 din directiva menționată, o persoană impozabilă poate fi autorizată să efectueze deducerea taxei chiar dacă nu și-a exercitat dreptul în perioada în care a luat naștere acest drept, sub rezerva respectării anumitor condiții și modalități stabilite prin reglementările naționale (a se vedea Hotărârea din 12 iulie 2012, EMS-Bulgaria Transport, C-284/11, EU:C:2012:458, punctul 46 și jurisprudența citată).

38 În această privință, reiese din jurisprudența Curții că posibilitatea de a exercita dreptul de deducere fără nicio limitare în timp ar fi contrară principiului securității juridice, care impune ca situația fiscală a persoanei impozabile, ținând seama de drepturile și de obligațiile acesteia din urmă față de administrația fiscală, să nu poată fi pusă în discuție la nesfârșit. În consecință, un termen de decădere a cărui împlinire are drept consecință sancționarea

contribuabilului insuficient de diligent, care a omis să solicite deducerea TVA-ului aferent intrărilor, determinându-l să piardă dreptul de deducere, nu poate fi considerat că este incompatibil cu sistemul instituit prin Directiva TVA, cu condiția ca, pe de o parte, acest termen să se aplice în același mod drepturilor similare în materie fiscală întemeiate pe dreptul intern și celor întemeiate pe dreptul Uniunii (principiul echivalenței) și, pe de altă parte, să nu facă practic imposibilă sau excesiv de dificilă exercitarea dreptului de deducere (principiul efectivității) (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 iulie 2012, EMS-Bulgaria Transport, C-284/11, EU:C:2012:458, punctele 48 și 49, precum și jurisprudența citată).

39 În speță, din reglementarea națională, citată în decizia de trimitere, reiese că dreptul de deducere a TVA-ului este supus, în dreptul român, termenului general de prescripție de cinci ani. Cu toate acestea, exercitarea dreptului de deducere face obiectul unui termen de decădere mai scurt în caz de inspecție fiscală. Prin urmare, în principiu, nu ar mai fi posibil să se efectueze corectarea declarațiilor privind TVA-ul de către persoana impozabilă pentru perioadele fiscale care au făcut deja obiectul unei inspecții din partea organelor fiscale. Astfel, în împrejurări precum cele în discuție în litigiul principal, o persoană impozabilă nu își poate corecta declarațiile privind TVA-ul. Guvernul român arată că această limitare decurge din principiul unicității inspecției fiscale și că principiul securității juridice impune caracterul unic al unei asemenea inspecții.

40 Dacă din elementele furnizate de instanța de trimitere nu rezultă că reglementarea națională în discuție în litigiul principal prevede, în materie de TVA, un regim diferit de cel prevăzut în alte materii fiscale ale dreptului intern, principiul efectivității se opune, în schimb, unei astfel de reglementări în măsura în care aceasta poate, în împrejurări

precum cele în discuție în litigiul principal, să priveze o persoană impozabilă de posibilitatea de a-și corecta declarațiile privind TVA-ul atunci când această persoană impozabilă a făcut obiectul unei inspecții fiscale privind perioada fiscală vizată de corectarea menționată, chiar dacă termenul de decădere de cinci ani stabilit de reglementarea menționată nu s-a împlinit încă.

41 Astfel, atunci când, la fel ca în împrejurările în discuție în litigiul principal, inspecția fiscală este declanșată imediat după depunerea unei declarații fiscale sau la scurt timp după aceasta, persoana impozabilă este privată, potrivit reglementării menționate, de posibilitatea de a-și corecta declarația privind TVA-ul, astfel încât exercitarea dreptului de deducere a TVA-ului de către persoana impozabilă devine în practică imposibilă sau, cel puțin, excesiv de dificilă.

42 Prin urmare, privarea printr-o reglementare națională, precum cea în discuție în litigiul principal, a persoanei impozabile de posibilitatea de a-și corecta declarația privind TVA-ul prin scurtarea termenului pe care îl avea la dispoziție în acest scop este incompatibilă cu principiul efectivității.

43 În plus, de asemenea, principiile neutralității fiscale și proporționalității se opun unei reglementări precum cea în discuție în litigiul principal.

44 Principiul neutralității TVA-ului impune, potrivit unei jurisprudențe constante, ca deducerea acestei taxe în amonte să fie acordată dacă cerințele de fond sunt îndeplinite, chiar dacă anumite cerințe de formă au fost omise de către persoanele impozabile (a se vedea în acest sens Hotărârea din 28 iulie 2016, Astone, C-332/15, EU:C:2016:614, punctul 45).

45 Totuși, în cauza principală, tocmai omiterea anumitor cerințe de formă prevăzute de reglementarea națională în cauză

a avut drept consecință refuzul deducerii TVA-ului opus Zabrus, deși aceasta a solicitat o corectare a declarațiilor sale pentru a demonstra că erau întrunite condițiile de fond necesare pentru a putea beneficia de deducerea celor două sume în cauză.

46 Nerespectarea cerințelor de formă care pot fi remediate nu este de natură să repună în discuție buna funcționare a sistemului TVA-ului.

47 Astfel, prin aplicarea unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, o parte din sarcina TVA-ului va fi suportată definitiv de persoana impozabilă, ceea ce este contrar jurisprudenței citate la punctul 34 din prezenta hotărâre.

48 În ceea ce privește principiul proporționalității, desigur, legiuitorul național are posibilitatea de a însoți obligațiile de formă ale persoanelor impozabile de sancțiuni de natură să le incite pe acestea din urmă să respecte obligațiile menționate, pentru a asigura o bună funcționare a sistemului TVA-ului.

49 Astfel, o sancțiune administrativă pecuniară ar putea în special să fie aplicată împotriva unei persoane impozabile neglijente, care își corectează declarația privind TVA-ul bazându-se pe documente care justifică dreptul său de deducere a TVA-ului în a căror posesie se afla la momentul depunerii declarației sale privind această taxă sau după descoperirea unei erori de înregistrare care modifică cuantumul TVA-ului care trebuie rambursat.

50 Cu toate acestea, statele membre trebuie să recurgă, conform principiului proporționalității, la mijloace care, deși permit să se atingă în mod eficient obiectivul vizat de reglementarea națională, aduc cât mai puțin atingere principiilor stabilite prin legislația Uniunii, cum ar fi principiul fundamental al dreptului de deducere a TVA-ului

(Hotărârea din 10 iulie 2008, Sosnowska, C-25/07, EU:C:2008:395, punctul 23).

51 Așadar, într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, ținând seama de locul important pe care îl ocupă dreptul de deducere în sistemul comun al TVA-ului, o sancțiune care constă într-un refuz absolut al dreptului de deducere este disproporționată în cazul în care nu ar fi dovedită nicio fraudă și nicio atingere adusă bugetului statului (Hotărârea din 12 iulie 2012, EMS-Bulgaria Transport, C-284/11, EU:C:2012:458, punctul 70, precum și jurisprudența citată).

52 Or, niciun element din dosarul prezentat Curții nu indică un risc de fraudă sau de atingere adusă bugetului statului.

53 În sfârșit, trebuie înlăturat argumentul guvernului român potrivit căruia reglementarea în discuție în litigiul principal, justificată de principiul unicității inspecției fiscale, ar decurge din principiul securității juridice.

54 Un regim național de inspecție fiscală precum cel în discuție în litigiul principal, care nu permite unei persoane impozabile să își corecteze declarația privind TVA-ul, în condițiile în care prevede o astfel de corectare atunci când este efectuată în executarea unui act al unei autorități fiscale, precum și o posibilitate a autorităților fiscale care dispun de informații noi de a efectua o nouă inspecție, nu urmărește garantarea drepturilor contribuabililor și nu rezultă că servește la aplicarea principiului securității juridice. În realitate, un astfel de regim, însoțit de excepțiile menționate, acționează în principal pentru eficacitatea inspecțiilor fiscale și a funcționării administrației naționale.

55 Nicio altă concluzie nu poate fi dedusă din Hotărârea din 6 februarie 2014, Fatorie (C-424/12, EU:C:2014:50).

Astfel, din această hotărâre rezultă, desigur, că o persoană impozabilă nu poate invoca, în termenul de decădere, principiul securității juridice pentru a se opune revocării de către organele fiscale a unei decizii prin care acestea au recunoscut persoanei impozabile un drept de deducere a TVA-ului, solicitându-i, în urma unei noi inspecții, această taxă și majorări de întârziere (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 februarie 2014, Fatorie, C-424/12, EU:C:2014:50, punctul 51). În schimb, din aceeași hotărâre nu rezultă că autoritățile fiscale pot invoca, în termenul de decădere, același principiu pentru a se opune corectării de către persoana impozabilă a unei declarații privind TVA-ul aferente unei perioade care a făcut deja obiectul unei inspecții fiscale.

56 În aceste condiții, trebuie să se răspundă la întrebările adresate că articolele 167, 168, 179, 180 și 182 din Directiva TVA, precum și principiile efectivității, neutralității fiscale și proporționalității trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care, prin derogare de la termenul de prescripție de cinci ani prevăzut de dreptul național pentru corectarea declarațiilor privind TVA-ul, împiedică, în împrejurări precum cele din litigiul principal, o persoană impozabilă să efectueze o astfel de corectare în vederea exercitării dreptului său de deducere pentru simplul motiv că această corectare privește o perioadă care a făcut deja obiectul unei inspecții fiscale.

**Cu privire la cheltuielile de judecată**

57 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a noua) declară:

**Articolele 167, 168, 179, 180 și 182 din Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2010/45/UE a Consiliului din 13 iulie 2010, precum și principiile efectivității, neutralității fiscale și proporționalității trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care, prin derogare de la termenul de prescripție de cinci ani prevăzut de dreptul național pentru corectarea declarațiilor privind taxa pe valoarea adăugată (TVA), împiedică, în împrejurări precum cele din litigiul principal, o persoană impozabilă să efectueze o astfel de corectare în vederea exercitării dreptului său de deducere pentru simplul motiv că această corectare privește o perioadă care a făcut deja obiectul unei inspecții fiscale.**

---

# Hotărârea CJUE în cauza Întreprinderea Individuală Dobre M. Marius împotriva Ministerului Finanțelor Publice din 7 martie 2018 – nerecunoașterea dreptului de deducere a TVA

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a zecea)

7 martie 2018

„Trimitere preliminară – Sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată (TVA) – Directiva 2006/112/CE – Anularea înregistrării în scopuri de TVA – Obligație de plată a TVA-ului colectat în perioada în care numărul de identificare în scopuri de TVA este anulat – Nerecunoașterea dreptului de deducere a TVA-ului aferent achizițiilor efectuate în această perioadă”

În cauza C-159/17,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Curtea de Apel Constanța (România), prin decizia din 10 martie 2017, primită de Curte la 29 martie 2017, în procedura

**Întreprinderea Individuală Dobre M. Marius**

împotriva

**Ministerului Finanțelor Publice – A.N.A.F. – D.G.R.F.P. Galați – Serviciul Soluționare Contestații,**

**A.N.A.F – D.G.R.F.P. Galați – A.J.F.P. Constanța – Serviciul Inspecție Fiscală Persoane Fizice 2 Constanța,**

CURTEA (Camera a zecea),

compusă din domnul E. Levits (raportor), președinte, și domnii A. Borg Barthet și F. Biltgen, judecători,

avocat general: domnul H. Saugmandsgaard Øe,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru guvernul român, de R.-H. Radu, de C.-M.

Florescu și de E. Gane, în calitate de agenți;

– pentru Comisia Europeană, de R. Lyal și de G.-D. Balan, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

**Hotărâre**

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolelor 167-169 și 179, a articolului 213 alineatul (1), a articolului 214 alineatul (1) litera (a) și a articolului 273 din Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată (JO 2006, L 347, p. 1, Ediție specială, 09/vol. 3, p. 7), astfel cum a fost modificată, în ceea ce privește normele privind facturarea, prin Directiva 2010/45/UE a Consiliului din 13 iulie 2010 (JO 2010, L 189, p. 1) (denumită în continuare „Directiva 2006/112”).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Întreprinderea Individuală Dobre M. Marius (denumită în continuare „Dobre”), pe de o parte, și Ministerul Finanțelor Publice – Agenția Națională de Administrare Fiscală – Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Galați – Serviciul Soluționare Contestații și Agenția Națională de Administrare Fiscală – Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Galați – Administrația Județeană a Finanțelor Publice Constanța – Serviciul Inspecție Fiscală Persoane Fizice 2 Constanța (denumite în continuare, împreună, „administrația fiscală”), pe de altă parte, în legătură cu dreptul de deducere a taxei pe valoarea adăugată (TVA) aferente achizițiilor efectuate de Dobre în perioada în care înregistrarea sa în scopuri de TVA era anulată.

**Cadrul juridic**

**Directiva 2006/112**

3 Articolul 167 din Directiva 2006/112 prevede:

„Dreptul de deducere ia naștere în momentul în care taxa deductibilă devine exigibilă.”

4 Articolul 168 din directiva menționată, care figurează în titlul X din aceasta, denumit „Deduceri”, este redactat în termenii următori:

„În măsura în care bunurile și serviciile sunt utilizate în scopul operațiunilor taxabile ale unei persoane impozabile, persoana impozabilă are dreptul, în statul membru în care efectuează operațiunile respective, de a deduce din valoarea TVA, pe care are obligația de a o plăti, următoarele sume:

(a) TVA datorată sau achitată în statul membru în cauză pentru bunurile care îi sunt sau care urmează a-i fi livrate sau pentru serviciile care îi sunt sau urmează a-i fi prestate de o altă persoană impozabilă;

[…]”

5 În conformitate cu articolul 178 litera (a) din directiva menționată, pentru exercitarea dreptului de deducere, în ceea ce privește livrările de bunuri sau prestările de servicii, persoana impozabilă trebuie să îndeplinească, printre altele, următoarea condiție:

„[…] de a deține o factură emisă în conformitate cu titlul XI capitolul 3 secțiunile 3-6.”

6 În temeiul articolului 179 primul paragraf din aceeași directivă:

„Persoana impozabilă efectuează deducerea scăzând din valoarea totală a TVA datorată pentru o anumită perioadă fiscală

valoarea totală a TVA pentru care, în aceeași perioadă, dreptul de deducere a apărut și este exercitat în conformitate cu articolul 178.”

7 Articolul 213 alineatul (1) din Directiva 2006/112 prevede:

„Orice persoană impozabilă declară când începe, își modifică sau încetează activitatea ca persoană impozabilă.

[…]”

8 Articolul 214 din această directivă precizează că:

„(1) Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a se asigura că următoarele persoane sunt identificate printr-un număr individual:

(a) orice persoană impozabilă, cu excepția celor prevăzute la articolul 9 alineatul (2), care desfășoară, pe teritoriul statului respectiv, livrări de bunuri sau prestări de servicii care dau drept de deducere a taxei, altele decât livrările de bunuri sau prestările de servicii pentru care se plătește TVA exclusiv de clientul sau de persoana căreia îi sunt destinate bunurile sau serviciile, în conformitate cu articolele 194-197 și articolul 199;

[…]”

9 Potrivit articolului 250 alineatul (1) din directiva menționată:

„Fiecare persoană impozabilă depune o declarație privind TVA în care se menționează toate informațiile necesare pentru a calcula taxa exigibilă și deducerile de efectuat, inclusiv, în măsura în care acest lucru este necesar pentru stabilirea bazei impozabile, valoarea totală a operațiunilor referitoare la această taxă și la aceste deduceri, precum și valoarea operațiunilor scutite.”

10 Articolul 252 din aceeași directivă precizează:

„(1) Declarația privind TVA se depune până la un termen ce este necesar să fie stabilit de statele membre. Termenul respectiv nu se poate fixa la mai mult de două luni de la încheierea fiecărei perioade fiscale.

(2) Fiecare stat membru stabilește perioada fiscală la o lună, două luni sau trei luni.

Cu toate acestea, statele membre pot stabili diferite perioade fiscale, cu condiția ca perioadele respective să nu depășească un an.”

11 Articolul 273 din Directiva 2006/112 este redactat după cum urmează:

„Statele membre pot impune alte obligații pe care le consideră necesare pentru a asigura colectarea în mod corect a TVA și a preveni evaziunea, sub rezerva cerinței de tratament egal al operațiunilor interne și operațiunilor efectuate între statele membre de către persoane impozabile și cu condiția ca respectivele obligații să nu genereze, în comerțul între statele membre, unele formalități în legătură cu trecerea frontierelor.

[…]”

**Dreptul român**

12 Potrivit articolului 11 alineatul (13) din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal (Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 927 din 23 decembrie 2003):

„Contribuabilii, persoane impozabile stabilite în România, cărora li s-a anulat înregistrarea în scopuri de TVA conform prevederilor articolului 153 alineatul (9) literele b)-e) și h) nu beneficiază, în perioada respectivă, de dreptul de deducere a taxei pe valoarea adăugată aferente achizițiilor efectuate, dar sunt supuși obligației de plată a TVA

colectate, în conformitate cu prevederile titlului VI, aferent operațiunilor impozabile desfășurate în perioada respectivă. Pentru achizițiile de bunuri și/sau de servicii efectuate în perioada în care persoana nu are un cod valabil de TVA, destinate operațiunilor care urmează a fi efectuate după data înregistrării în scopuri de TVA care dau drept de deducere potrivit titlului VI, se ajustează în favoarea persoanei impozabile, prin înscrierea în primul decont de taxă prevăzut la articolul 1562 depus de persoana impozabilă după înregistrarea în scopuri de TVA sau, după caz, într-un decont ulterior, taxa aferentă:

a) bunurilor aflate în stoc și serviciilor neutilizate, constatate pe bază de inventariere, în momentul înregistrării;

b) activelor corporale fixe, inclusiv bunurilor de capital pentru care perioada de ajustare a deducerii nu a expirat, precum și activelor corporale fixe în curs de execuție, constatate pe bază de inventariere, aflate în proprietatea sa în momentul înregistrării. În cazul activelor corporale fixe, altele decât bunurile de capital, se ajustează taxa aferentă valorii rămase neamortizate la momentul înregistrării. În cazul bunurilor de capital se aplică prevederile articolului 149;

c) achizițiilor de bunuri și servicii care urmează a fi obținute, respectiv pentru care exigibilitatea de taxă a intervenit conform articolului 1342 alineatul (2) literele a) și b) înainte de data înregistrării și al căror fapt generator de taxă, respectiv livrarea/prestarea, are loc după această dată.”

13 Articolul 153 alineatul (9) litera d) din această lege precizează:

„[o]rganele fiscale competente anulează înregistrarea unei persoane în scopuri de TVA, conform prezentului articol:

[…]

d) dacă nu a depus pe parcursul unui semestru calendaristic niciun decont de taxă prevăzut la articolul 1562, dar nu este în situația prevăzută la litera a) sau b), din prima zi a celei de-a doua luni următoare respectivului semestru calendaristic. Aceste prevederi se aplică numai în cazul persoanelor pentru care perioada fiscală este luna sau trimestrul. Începând cu decontul aferent lunii iulie 2012, în cazul persoanei impozabile care are perioada fiscală luna calendaristică, respectiv începând cu decontul aferent trimestrului III al anului 2012, în cazul persoanei impozabile care are perioada fiscală trimestrul calendaristic, organele fiscale competente anulează înregistrarea unei persoane impozabile în scopuri de TVA dacă nu a depus niciun decont de taxă prevăzut la articolul 1562 pentru 6 luni consecutive, în cazul persoanei care are perioada fiscală luna calendaristică, și pentru două trimestre calendaristice consecutive, în cazul persoanei impozabile care are perioada fiscală trimestrul calendaristic, dar nu este în situația prevăzută la litera a) ori b), din prima zi a lunii următoare celei în care a intervenit termenul de depunere al celui de-al șaselea decont de taxă în prima situație și, respectiv, din prima zi a lunii următoare celei în care a intervenit termenul de depunere al celui de-al doilea decont de taxă în a doua situație;”

14 Articolul 153 alineatul (91) din legea menționată prevede:

„Procedura de anulare a înregistrării în scopuri de TVA este stabilită prin normele procedurale în vigoare. După anularea înregistrării în scopuri de TVA conform alineatului (9) literele a)-e) și h), organele fiscale competente înregistrează persoanele impozabile în scopuri de TVA aplicând prevederile alineatului (71) astfel:

[…]

c) la solicitarea persoanei impozabile, în situația prevăzută la alineatul (9) litera d), de la data comunicării

deciziei de înregistrare în scopuri de TVA, pe baza următoarelor informații/documente furnizate de persoana impozabilă:

1. prezentarea deconturilor de taxă nedepuse la termen;

2. prezentarea unei cereri motivate din care să rezulte că se angajează să depună la termenele prevăzute de lege deconturile de taxă;

[…]”

15 Potrivit articolului 1563 alineatul (10) din aceeași lege:

„Persoanele impozabile al căror cod de înregistrare în scopuri de TVA a fost anulat potrivit prevederilor articolului 153 alineatul (9) literele a)-e) trebuie să depună o declarație privind taxa colectată care trebuie plătită, în conformitate cu prevederile articolului 11 alineatele (l1) și (13), până la data de 25 inclusiv a lunii următoare celei în care a intervenit exigibilitatea taxei pentru livrări de bunuri/prestări de servicii efectuate și/sau pentru achiziții de bunuri și/sau servicii pentru care sunt persoane obligate la plata taxei, efectuate în perioada în care persoana impozabilă nu are un cod valabil de TVA […]

[…]”

**Litigiul principal și întrebarea preliminară**

16 Dobre era înregistrată în scopuri de TVA în România pentru perioada cuprinsă între 13 iulie 2011 și 31 iulie 2012.

17 Dobre a omis să depună la administrația fiscală deconturile de TVA aferente celui de al patrulea trimestru al anului 2011 și primului trimestru al anului 2012, ceea ce a condus la anularea înregistrării sale în scopuri de TVA începând de la 1 august 2012.

18 De la 1 august 2012 până la 31 iulie 2013, Dobre a continuat să emită facturi care includeau TVA-ul, fără a depune deconturile de TVA aferente.

19 La 30 ianuarie 2014, Dobre a depus deconturile de TVA referitoare la al patrulea trimestru al anului 2011, precum și la primul și la al doilea trimestru ale anului 2012.

20 În urma unui inspecții fiscale efectuate între 1 iulie și 4 august 2015, administrația fiscală a emis o decizie de impunere prin care Dobre era obligată, printre altele, la plata sumei de 183 301 lei românești (RON) (aproximativ 39 982 de euro) care corespundea TVA-ului pe care aceasta l-a colectat în perioada în care nu era înregistrată în scopuri de TVA (denumită în continuare „decizia de impunere”).

21 Dobre a solicitat o deducere de 123 266 RON (aproximativ 26 887 de euro) din suma reclamată cu titlu de TVA plătit pentru bunurile și serviciile la care a recurs în vederea prestării către persoane juridice a serviciilor care corespund obiectului său de activitate în perioada în care nu era înregistrată în scopuri de TVA, ceea ce administrația fiscală a refuzat.

22 Dobre a formulat o contestație împotriva deciziei de impunere și a respingerii cererii sale de deducere, care a fost respinsă.

23 Dobre a sesizat Tribunalul Constanța (România) cu o acțiune îndreptată, printre altele, împotriva deciziei de impunere, care a fost de asemenea respinsă.

24 Dobre a declarat recurs împotriva hotărârii Tribunalului Constanța în fața instanței de trimitere, Curtea de Apel Constanța (România).

25 Instanța de trimitere arată că refuzul opus unei persoane impozabile de a deduce TVA-ul achitat în amonte pentru realizarea activităților sale și, în același timp,

obligația care îi este impusă de a plăti TVA-ul colectat în legătură cu serviciile pe care le-a prestat, chiar dacă nu mai era înregistrată în scopuri de TVA, urmărește, în conformitate cu articolul 273 din Directiva 2006/112, combaterea evaziunii fiscale. Ea are însă îndoieli cu privire la conformitatea unei asemenea norme cu principiul fundamental al dreptului de deducere.

26 În aceste împrejurări, Curtea de Apel Constanța a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Dispozițiile articolului 167, ale articolului 168, ale articolului 169, ale articolului 179, ale articolului 213 alineatul (1), ale articolului 214 alineatul (1) litera (a) și ale articolului 273 din Directiva [2006/112] trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale care, în împrejurări precum cele din litigiul principal, obligă contribuabilul, persoană impozabilă căreia i s-a anulat înregistrarea în scopuri de TVA, să achite către stat TVA colectată în perioada în care codul de înregistrare în scopuri de TVA era anulat, însă nu îi recunoaște acestuia dreptul de deducere a TVA aferente achizițiilor efectuate în aceeași perioadă?”

**Cu privire la întrebarea preliminară**

27 Prin intermediul întrebării preliminare formulate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă Directiva 2006/112 trebuie interpretată în sensul că se opune unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care permite administrației fiscale să refuze unei persoane impozabile dreptul de a deduce TVA-ul atunci când înregistrarea sa în scopuri de TVA a fost anulată pentru motivul că a omis să depună declarațiile de TVA în termenul legal pentru o anumită perioadă.

28 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că dreptul

persoanelor impozabile de a deduce din TVA-ul pe care îl datorează TVA-ul datorat sau achitat pentru bunurile achiziționate și serviciile primite în amonte de acestea constituie un principiu fundamental al sistemului comun al TVA-ului instituit prin legislația Uniunii Europene (Hotărârea din 19 octombrie 2017, Paper Consult, C-101/16, EU:C:2017:775, punctul 35 și jurisprudența citată).

29 După cum a subliniat Curtea în mod repetat, dreptul de deducere prevăzut la articolul 167 și următoarele din Directiva 2006/112 face parte integrantă din mecanismul TVA-ului și, în principiu, nu poate fi limitat. În special, acest drept se exercită imediat pentru totalitatea taxelor aplicate operațiunilor efectuate în amonte (Hotărârea din 19 octombrie 2017, Paper Consult, C-101/16, EU:C:2017:775, punctul 36 și jurisprudența citată).

30 Regimul deducerilor urmărește să degreveze în întregime întreprinzătorul de sarcina TVA-ului datorat sau achitat în cadrul tuturor activităților sale economice. Sistemul comun al TVA-ului garantează, prin urmare, neutralitatea în ceea ce privește sarcina fiscală corespunzătoare tuturor activităților economice, indiferent de scopurile sau de rezultatele acestora, cu condiția ca activitățile menționate să fie, în principiu, ele însele supuse TVA-ului (Hotărârea din 19 octombrie 2017, Paper Consult, C-101/16, EU:C:2017:775, punctul 37 și jurisprudența citată).

31 Astfel, potrivit unei jurisprudențe constante, principiul fundamental al neutralității TVA-ului impune ca deducerea acestuia în amonte să fie acordată dacă cerințele de fond sunt îndeplinite, chiar dacă anumite cerințe de formă au fost omise de persoanele impozabile (Hotărârea din 28 iulie 2016, Astone, C-332/15, EU:C:2016:614, punctul 45).

32 În special, identificarea în scopuri de TVA prevăzută la articolul 214 din Directiva 2006/112, precum și obligația

persoanei impozabile de a declara când își începe, când își modifică sau când își încetează activitățile prevăzută la articolul 213 din această directivă nu constituie decât cerințe de formă în scopul controlului, care nu pot pune în discuție în special dreptul de deducere a TVA-ului, în măsura în care sunt îndeplinite condițiile materiale care dau naștere acestui drept (Hotărârea din 9 iulie 2015, Salomie și Oltean, C-183/14, EU:C:2015:454, punctul 60).

33 Prin urmare, o persoană impozabilă în scopuri de TVA nu poate fi împiedicată să își exercite dreptul de deducere pentru motivul că nu ar fi identificată în scopuri de TVA înainte de a utiliza bunurile dobândite în cadrul activității sale taxate (Hotărârea din 21 octombrie 2010, Nidera Handelscompagnie, C-385/09, EU:C:2010:627, punctul 51).

34 În plus, Curtea a statuat că faptul de a sancționa nerespectarea de către persoana impozabilă a obligațiilor contabile și a celor privind declarațiile cu refuzul dreptului de deducere depășește în mod clar ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivului de asigurare a executării corecte a acestor obligații, din moment ce dreptul Uniunii nu împiedică statele membre să impună, dacă este cazul, o amendă sau o sancțiune pecuniară proporțională cu gravitatea încălcării (Hotărârea din 9 iulie 2015, Salomie și Oltean, C-183/14, EU:C:2015:454, punctul 63).

35 Situația ar putea fi diferită dacă efectul încălcării unor astfel de cerințe de formă ar fi să împiedice probarea cu certitudine a faptului că cerințele de fond au fost îndeplinite (Hotărârea din 28 iulie 2016, Astone, C-332/15, EU:C:2016:614, punctul 46 și jurisprudența citată). Refuzul dreptului de deducere este legat astfel mai curând de lipsa datelor necesare pentru a stabili că cerințele de fond sunt întrunite decât de nerespectarea unei cerințe de formă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 decembrie 2014, Idexx Laboratories Italia, C-590/13, EU:C:2014:2429, punctele 44 și 45).

36 De asemenea, dreptul de deducere poate fi refuzat dacă, având în vedere elemente obiective, s-a stabilit că a fost invocat în mod fraudulos sau abuziv (Hotărârea din 19 octombrie 2017, Paper Consult, C-101/16, EU:C:2017:775, punctul 43).

37 În speță, pe de o parte, din decizia de trimitere reiese că anularea înregistrării în scopuri de TVA a întreprinderii Dobre a intervenit, în conformitate cu articolul 153 alineatul (9) litera (d) din Legea nr. 571/2003, pentru motivul că această persoană impozabilă nu a depus, în termenul legal prevăzut, deconturile sale de TVA referitoare la al patrulea trimestru al anului 2011 și la primul și la al doilea trimestru ale anului 2012. Pe de altă parte, persoana impozabilă menționată nu a furnizat asemenea deconturi din luna august a anului 2012 până în luna iulie a anului 2013, chiar dacă a continuat să emită facturi care includeau TVA-ul, astfel încât autoritățile fiscale nu i-au recunoscut dreptul de deducere a TVA-ului pentru această perioadă.

38 Având în vedere considerațiile amintite la punctul 35 din prezenta hotărâre, revine instanței de trimitere sarcina de a verifica dacă administrația fiscală dispunea de datele necesare pentru a stabili că sunt întrunite cerințele de fond care dau drept de deducere a TVA-ului achitat în amonte de Dobre, în pofida neîndeplinirii obligațiilor privind condițiile de formă care îi este reproșată.

39 În această privință, trebuie amintit că, în temeiul articolului 168 litera (a) din Directiva 2006/112, pentru a putea beneficia de dreptul de deducere, trebuie, pe de o parte, ca persoana interesată să fie o „persoană impozabilă” în sensul respectivei directive și, pe de altă parte, ca bunurile sau serviciile invocate pentru a justifica acest drept să fie utilizate în aval de persoana impozabilă în scopul propriilor operațiuni taxabile și ca, în amonte, aceste bunuri să fie livrate sau aceste servicii să fie prestate de o altă persoană impozabilă (a se vedea în acest sens în special

Hotărârea din 22 octombrie 2015, PPUH Stehcemp, C-277/14, EU:C:2015:719, punctul 28, și Hotărârea din 19 octombrie 2017, Paper Consult, C-101/16, EU:C:2017:775, punctul 39).

40 În orice caz, Curtea a statuat că, chiar dacă neîndeplinirea obligațiilor de formă nu împiedică probarea cu certitudine a faptului că cerințele de fond care dau drept de deducere a TVA-ului aferent intrărilor sunt întrunite, asemenea împrejurări pot dovedi existența celui mai simplu caz de fraudă fiscală, în care persoana impozabilă omite în mod deliberat să îndeplinească obligațiile de formă care îi revin în scopul de a se sustrage de la plata taxei (Hotărârea din 28 iulie 2016, Astone, C-332/15, EU:C:2016:614, punctul 55).

41 În special, nedepunerea unei declarații de TVA, care ar permite aplicarea TVA-ului și controlul său de către administrația fiscală, este de natură să împiedice colectarea în mod corect a taxei și, în consecință, să compromită buna funcționare a sistemului comun al TVA-ului. Prin urmare, dreptul Uniunii nu împiedică statele membre să considere că astfel de neîndepliniri ale obligațiilor reprezintă o fraudă fiscală și să refuze, într-un asemenea caz, beneficiul dreptului de deducere (a se vedea în acest sens Hotărârea din 28 iulie 2016, Astone, C-332/15, EU:C:2016:614, punctul 56).

42 Având în vedere aceste considerații, articolele 167-169 și 179, articolul 213 alineatul (1), articolul 214 alineatul (1) și articolul 273 din Directiva 2006/112 trebuie interpretate în sensul că nu se opun unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care permite administrației fiscale să îi refuze unei persoane impozabile dreptul de deducere a TVA-ului atunci când se stabilește că, din cauza neîndeplinirii obligațiilor care i se reproșează acesteia din urmă, administrația fiscală nu a putut să dispună de datele necesare pentru a stabili că sunt îndeplinite cerințele de fond care dau drept de deducere a TVA-ului achitat în amonte de persoana impozabilă menționată sau că aceasta din urmă a acționat în mod fraudulos pentru a

putea beneficia de dreptul respectiv, aspect a cărui verificare revine instanței de trimitere.

**Cu privire la cheltuielile de judecată**

43 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a zecea) declară:

**Articolele 167-169 și 179, articolul 213 alineatul (1), articolul 214 alineatul (1) și articolul 273 din Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată trebuie interpretate în sensul că nu se opun unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care permite administrației fiscale să îi refuze unei persoane impozabile dreptul de deducere a taxei pe valoarea adăugată atunci când se stabilește că, din cauza neîndeplinirii obligațiilor care i se reproșează acesteia din urmă, administrația fiscală nu a putut să dispună de datele necesare pentru a stabili că sunt îndeplinite cerințele de fond care dau drept de deducere a taxei pe valoarea adăugată achitate în amonte de persoana impozabilă menționată sau că aceasta din urmă a acționat în mod fraudulos pentru a putea beneficia de dreptul respectiv, aspect a cărui verificare revine instanței de trimitere.**

# Studiu EY: 90% dintre companii întâmpină dificultăți în calculul contribuțiilor către Fondul de Mediu

Conform legislației în vigoare, operatorii economici care introduc pe piaţă ambalaje şi produse ambalate sunt responsabili să asigure gestionarea ambalajelor devenite deşeuri pe teritoriul naţional. Însă, procesul continuu de modificare și actualizare a cadrului legislativ generează o serie de dificultăți în activitatea operațională a companiilor – de la determinarea cantităților de ambalaje, la valorificarea cantităților obligatorii prin lege.

Studiul derulat de EY România, realizat în rândul a 260 de companii din diverse domenii din România, arată că peste 90% dintre firmele chestionate spun că se confruntă cu dificultatea de a determina corect baza de calcul pentru contribuțiile datorate Fondului de Mediu. Mai mult, această problemă riscă să se agraveze prin intrarea în vigoare a contribuțiilor către Administrația Fondului pentru Mediu (AFM), aferente obligațiilor de valorificare a echipamentelor electrice și electronice, a bateriilor și acumulatorilor.

*„Observăm că 90% dintre companii sunt într-o situație de risc financiar ridicat sau chiar sever datorat modului în care își administrează obligația privind valorificarea deșeurilor provenite de la ambalajele puse pe piață din România. Acest lucru înseamnă că această activitate este în continuare generatoare de costuri semnificative și încărcare administrativă”*, a declarat **Raul Pop**, **senior manager al Serviciului de sustenabilitate și schimbări climatice din**

**cadrul EY România**.

Studiul *Ambalajele – riscuri și oportunități* sintetizează principalele provocări pe care companiile active în România le întâmpină în procesul de administrare a obligațiilor către AFM, aferente ambalajelor. Toate aspectele urmărite sunt reprezentative pentru definirea îndatoririlor legale ale companiilor care fac obiectul legislației privind valorificarea ambalajelor, echipamentelor electrice, bateriilor și acumulatorilor.

*„Procesul de determinare și calculare a obligațiilor față de Fondul de mediu este unul riguros, are natură fiscală și este standardizabil. În același timp, este specific fiecărei companii și presupune un demers complex de colectare a informațiilor din mai multe departamente, de la marketing, achiziții, recepție, administrativ, mediu, caliate, vânzări, distribuție, raportare, contabilitate și de la cel financiar*”, spune **Raul Pop**.

Rezultatele studiului arată că niciunul dintre domeniile sondate nu înregistrează performanțe notabile și toate se află în zona de risc mediu în ceea ce privește rezultatele unui potențial audit fiscal dedicat contribuțiilor aferente Fondului de Mediu.

**Companiile din sectorul auto și transporturi** întâmpină dificultăți majore în înțelegerea obligațiilor aferente gestionării ambalajelor produselor finite și a determinării cantitative a echipamentelor electrice puse pe piață. Prin raportare la standardul optim de operare – acela de conformitate completă față de prevederile legale și practica de control fiscal – cea mai bună performanță se observă în gestionarea paleților de lemn și a ambalajelor materiilor prime, ambele normate în detaliu în relația cu furnizorii.

**Companiile din domeniul “producției industriale”** întâmpină dificultăți majore în determinarea gestionării bateriilor

aferente echipamentelor pe care le pun pe piață, urmate de lipsa unei abordări consecvente în ceea ce privește managementul costurilor corespunzătoare sumelor de plată către Fondul de Mediu. În ceea ce privește conformitatea față de prevederile legale și practica de control fiscal, cea mai bună performanță se observă în determinarea modului de gestionare a ambalajelor materiilor prime și a ambalajului terțiar (folie și paleți de lemn).

**Companiile din domeniul farmaceutic** întâmpină dificultăți în colectarea informației și cuantificarea corectă a ambalajului terțiar (folie și paleți de lemn), aspect rămas nereglementat în legislația din domeniul sănătății, urmat de materiile prime. Însă, produsele finite, echipamentele electrice și bateriile acestora sunt, în general, mai bine cunoscute și administrate decât în cazul altor domenii de activitate. Standardizarea specifică acestei industrii facilitează tranziția spre o conformitate completă la obligațiile fiscale de mediu.

**Companiile din domeniul bunurilor de larg consum și comerț** – deși au o abordare echilibrată a întregului proces privind determinarea obligațiilor către Administrația Fondului pentru mediu, în privința gestionării produselor și ambalajelor pe care le pun pe piață, întâmpină în continuare unele dificultăți în procesul de conformare. Se remarcă, însă, o bună înțelegere a modului de determinare a cantităților de echipamente electrice puse pe piață și a bateriilor care le însoțesc.

*„Majoritatea activităților pe care le presupune demersul de calcul al contribuțiilor pot fi automatizate, cu condiția implicării top managementului companiei în determinarea tuturor departamentelor companiei de a-și asuma un rol concret în cadrul acestui proces. Derularea unui audit de sistem pentru determinarea și procedurarea modului de tratare a excepțiilor și distribuirea clară a responsabilităților între departamentele "producătoare" de date sunt esențiale în*

*atingerea unui nivel de conformitate completă față de obligațiile fiscale de mediu”,* a concluzionat **Raul Pop.**

* * *

**Despre studiu**

Studiul a fost realizat de EY România, cu sprijinul Ipsos, în perioada 29 ianuarie – 2 martie 2018, pe un esantion de 262 de companii din România, din diverse sectoare de activitate, cum ar fi auto și transporturi (52 firme), bunuri de larg consum și comerț (119), producție industrială (60), industria farmaceutica (31). 22 dintre acestea au o cifră de afaceri de peste 1 000 000 euro, 24 au o cifră de afaceri situată între 500 000 și 999 000 euro, 156 între 50 000 și 499 000 euro, iar 60 de firme sub 50 000 euro. Pentru colectarea datelor s-a folosit metodologia CATI (computer assisted telephone interview). Din cadrul fiecărei companii a fost intervievată persoana responsabilă de raportarea către Fondul de Mediu.

* * *

**Despre EY România**

EY este una dintre cele mai mari firme de servicii profesionale la nivel global, cu 190.000 de angajaţi în peste 700 de birouri din 150 de ţări şi venituri de aproximativ 27,4 miliarde de USD în anul fiscal încheiat la 30 iunie 2014. Reţeaua noastră este cea mai integrată la nivel global iar resursele din cadrul acesteia ne ajută să le oferim clienţilor servicii prin care să beneficieze de oportunităţile din întreaga lume. În România, EY este unul dintre liderii de pe piaţa serviciilor profesionale încă de la înfiinţare, în anul 1992. Cei peste 500 angajaţi din România şi Republica Moldova furnizează servicii integrate de audit, asistenţă fiscală, asistenţă în tranzacţii şi servicii de asistenţă în afaceri către companii multinaţionale şi locale. Avem birouri în Bucureşti, Cluj-Napoca, Timişoara, Iaşi şi Chişinău. EY România s-a afiliat în 2014 singurei competiții de nivel

mondial dedicată antreprenoriatului, EY Entrepreneur Of The Year. Câștigătorul ediției locale reprezintă România în finala mondială ce are loc în fiecare an în luna iunie la Monte Carlo. În finala mondială se acordă titlul World Entrepreneur Of The Year. Pentru mai multe informaţii, vizitaţi pagina noastră de internet: www.ey.com.

---

# De ce este importantă raportarea financiară integrată?

***Un nou tip de raportare financiară își face apariția în peisajul de business din România, raportarea financiară integrată. Înțeleasă până acum drept documentul de referință pentru investitori și factori interesați în performanță companiei, raportarea financiară consacrată include acum și componentă socială și de impact asupra mediului în care o companie funcționează.***

Cu o origine a dezbaterii ce merge în urmă cu 30 de ani, raportarea financiară integrată rezumă perfect nevoia de performanță și responsabilitate a companiilor. Performanță prin urmărirea "obiectivelor prezentului" și de responsabilitate a obținerii rezultatelor "fără a compromite abilitatea generațiilor viitoare de a-și atinge propriile obiective". Acest deziderat a condus la rafinarea acestui principiu și definirea mai clară a acestuia prin apariția unui nou concept "triple bottom line".

**Diferențele față de raportarea financiară clasică**

Față de raportarea financiară clasică, bazată doar pe date

financiare, cunoscută în limbajul de specialitate internațional drept „bottom line”, raportarea financiară integrată mai are în vedere două componente: societatea și mediul, de unde și denumirea de „triple bottom line”. Adică obiectivele de afaceri ale companiilor sunt inseparabile de societatea și mediul în care acestea operează, iar eșecul de a lua în considerare impactul asupra acestor două componente ar face nesustenabile activitățile companiilor. Așa s-a născut la limita dintre milenii conceptul de responsabilitate socială corporativă sau sustenabilitate corporativă.

Dar pentru a nu rămâne doar un set de principii si pentru ca acestea să treacă în implementare și să producă rezultat, aceste bune intenții s-au transpus în inițiative legislative la nivelul Comisiei Europene. Începând cu 2011, cu îmbunătăți și modificări, s-a generat o legislație care stipulează clar obligativitatea companiilor de a comunica transparent informațiile cu impact social și de mediu.

**Instrument de creștere a încrederii investitorilor**

Văzută că un instrument al schimbului de informații pentru creșterea încrederii consumatorilor și investitorilor, raportarea financiară înseamnă situații financiare anuale și raportări nefinanciare. Acestea din urmă aduc un plus de informații care prezintă implicarea socială activă și măsurile de protejare a mediului înconjurător adoptate de o companie. Prin aceste raportări se detaliază așadar modul de aplicare a responsabilității sociale corporative (sau „CSR”, „Corporate Social Responsibility”) de către entitățile listate.

Pentru structurarea informațiilor și urmărirea cu ușurință a acestora, în raportarea financiară integrată sunt folosite diferite modele-cadru. Acestea cuprind de obicei: misiunea și viziunea companiei, strategia de dezvoltare, rolul strategic al CSR, acțiunile companiei privind CSR, provocări și rezultate, progres, indicatori monitorizați și modalități de implicare a părților interesate.

În România, prin transpunerea legislației comunitare sunt modificate informațiile nefinanciare solicitate și se introduce "Declarația nefinanciara/(consolidată)". Prevederile sunt aplicabile începând cu 1 ianuarie 2017 pentru entitățile de interes public cu un număr mediu de 500 salariați la dată depunderii bilanțului.

**Auditarea raportărilor financiare integrate**

Având în vedere complexitatea ridicată a raportărilor financiare intregrate comparativ cu raportările financiare anuale clasice, se pune problema modului în care auditorul financiar va emite opinia de asigurare asupra unui set de situații financiare integrate. Posibile răspunsuri la provocările ridicate de auditul raportărilor financiare integrate ar putea fi:

1. Identificarea unor practici existente, care pot fi adaptate
2. Analize conceptuale noi și dezvoltarea unor noi standarde
3. Regândirea răspunderii auditorilor, în contextul în care parte din informațiile cuprinse în raportarea integrată sunt prea subiective pentru a face obiectul unei asigurări rezonabile
4. Identificarea unor formule de asigurare prin care să se obțină un raport cost/beneficiu rezonabil și, nu în ultimul rând,
5. Dezvoltarea unor standarde noi de asigurare, mai subiective, bazate pe judecată profesională și principii.

Prin urmare, valorile societății se schimbă de la o perioadă la alta, devenind mai centrate pe dezvoltarea durabilă a economiei globale. Raportările financiare se adaptează acestor evoluții, incluzând în mod obligatoriu cerințe minime de raportare nefinanciară. Pentru a putea emite asigurare asupra raportărilor financiare integrate profesia de audit trebuie să

adapteze metodologiile, modul de selecție si evaluare a probelor de audit, alte aspecte importante privind testele de control si de tranzacții privind indicatori nefinanciari, astfel încât să țină pasul cu schimbările majore care au loc.

***Autor: Alina Făniță, CEO, PKF Finconta***

---

# Cum conduc liderii prin influență

***Nu poate exista leadership fără influență, deoarece influențarea, inclusiv prin puterea exemplului, este modul în care liderii conduc. Există o diferență profundă între leadership și management. Ambele sunt importante în cadrul unei organizații, dar managementul este un proces și poate fi implementat numai pe bază de competențe, pe când leadershipul ține mai mult de auto-cunoaștere, auto-gestionare, auto-dezvoltare.***

Sam Walton, antreprenorul care a creat Walmart, spunea că ”liderii fac tot ceea ce ține de ei ca să amplifice încrederea în sine a oamenilor pe care îi conduc, deoarece atunci când oamenii cred în ei înșiși, pot face lucruri uluitoare.” Este unul dintre efectele pozitive pe care liderii le generează în companie cu ajutorul influenței pe care o au asupra colegilor din echipă.

**Despre dilema ”manager sau lider?”**

Scopul managerilor și al liderilor este de a realiza obiectivele unei organizații. Managerii o fac prin planificare, organizare, structurarea de procese, alocarea de sarcini, monitorizarea și măsurarea rezultatelor. Dar și

managerii folosesc influența, deoarece doar o parte din munca managerială nu poate fi realizată doar prin control și prin utilizarea autorității. Atunci când managerii trebuie să creeze mediul în care oamenii să fie motivați, implicați în auto-dezvoltare și să își dorească performanța nu o mai pot face numai prin metode de comandă și control.

**Ce așteaptă oamenii?**

Oamenii răspund cel mai bine atunci când sunt implicați în procesele de consultare și/sau decizie, lucrează cel mai bine atunci când le sunt ascultate propunerile de îmbunătățire a proceselor. Oamenii din echipă rămân loiali și implicați atunci când se simt respectați, încrezători, bine informați și lucrează într-un mediu în care simt că se dezvoltă continuu. De aceea liderii și managerii excepționali apelează la instrumente de coaching/mentoring și se deschid la nivel emoțional. Lucrează constant cu ei înșiși pentru a oferi cel mai bun exemplu tuturor colegilor din companie.

**Cum conduc liderii?**

Liderii conduc prin mobilizarea oamenilor în jurul unei viziuni convingătoare a viitorului, inspirându-le să urmeze pașii conducătorului. Ei arată oamenilor ce este posibil și îi motivează să facă aceste posibilități să devină realitate. Liderii inspiră și stimulează membrii grupului, convingându-i să-i urmeze viziunea, acțiunile, ideile. Liderii sunt urmați deoarece:

- Inspiră încredere și credibilitate, dovedind o capacitate extraordinară de a dezvolta relații
- Dovedesc sistematic competență și integritate, fiind modele pentru membrii echipei
- Au o atitudine de valorizare a oamenilor, fiind atenți la aceștia și la problemele lor

Liderii energizează echipa și se concentrează pe oameni, le dau o viziune și un scop pentru contribuția lor în companie,

ceea ce conduce la un profund sentiment de împlinire la sfârșiul fiecărei zile de lucru. Liderii conduc prin modelarea modurilor de gândire sau de acțiune ale colegilor, dar și prin încurajarea unor noi modalități de a privi situațiile. În acest mod dau oamenilor curajul de a-și găsi propriul DE CE, ca parte a acelui DE CE al organizației.

**În loc de concluzie**

În multe cazuri, liderii sunt și managerii, iar managerii, și mulți alți colegi din organizație, sunt și lideri. Arta de a conduce este să știi când să folosești autoritatea și când să folosești influența, când să pui întrebări și când să expui păreri sau să comunici decizii, când să lansezi provocări și când să lauzi comportamente.

***Ca antreprenor am condus echipe de câțiva oameni și echipe de sute de oameni. Indiferent de situație sau de dimensiunea echipei, am simțit că modelul meu comportamental, de comunicare, decizional, este evaluat și se transferă în proporții și feluri diferite asupra echipei, fie că am vrut sau nu. De aceea am ales să lucrez constant cu mine pentru a putea transfera cea mai bună versiune a mea, păstrând mereu curajul și dechiderea de a fi totodată autentic și uman.***

**Autor: Lucian Anghel, Fondator și CEO, EnergyPal-TimePal Romania și FMS**

---

# Ofertele publice inițiale derulate în al doilea

# semestru din 2017 au îmbunătățit valoarea indicilor de referință ai Bursei de Valori București

- *Valoarea de piață a companiilor listate la BVB a crescut cu aproape 20% pe parcursul anului 2017*
- *Pe parcursul ultimilor șase ani, investitorii de pe piața de capital au câștigat, în medie, cu până la 12% mai mult comparativ cu investitorii în titlurile de stat*
- *Conjunctura macroeconomică din ultimii 10 ani a afectat preponderent societățile listate la BVB care operează în sectorul bunurilor de larg consum, al sănătății și cel al serviciilor financiare și mai puțin pe cele din sectorul petrol și gaze și al materiilor prime*

Companiile listate la Bursa de Valori București (BVB) care operează în sectorul petrol și gaze și al materiilor prime au fost cele mai reziliente la fluctuațiile ciclurilor economice în perioada 2007-2017, conservând cel mai bine valoarea investițiilor, conform unei analize PwC. Cele mai afectate de conjunctura macroeconomică în ultimii 10 ani au fost societățile din sectorul bunurilor de larg consum, al sănătății și cel al serviciilor financiare. Studiul intitulat *Multiplii de evaluare ai Bursei de Valori București și ai pieței locale de M&A* a fost realizat de echipa de Evaluare și Analiză Economică a PwC România, datele financiare și clasificarea pe sectoare a companiilor având ca sursă baza de date S&P Capital IQ.

Tendințele analizate la nivel agregat reliefează faptul că multiplii financiari ai companiilor tind să se deterioreze în perioadele în care economia se contractă, acest fapt confirmând percepția generală că multiplii financiari

încorporează așteptările investitorilor, care au tendința de a fi mai optimiști în perioade de creștere economică. În același timp raportul observă, pe baza evoluției indicilor BET și BET-TR, faptul că Bursa de Valori București (BVB) este foarte dependentă de percepția asupra riscului de țară, aceasta influențând, de asemenea, și nivelul investițiilor străine. O îmbunătățire substanțială a celor doi indici a fost observată în 2017 în urma IPO-urilor din cea de-a doua jumătate a anului, dar și ca urmare a intrării în componența indicelui general al BVB a companiei de telecomunicații Digi Communications N.V. și a lanțului de servicii medicale private MedLife.

*„Statul român poate contribui la dezvoltarea pieței locale de capital prin accelerarea procesului de listare a companiilor deținute. Portofoliul statului în domeniul energiei, al infrastructurii și al transportului, de exemplu, prezintă interes deosebit pentru investitori și ar atrage și mari fonduri ce urmăresc oportunitățile de plasament din regiunea Europei Centrale și de Est. Mai mult decât atât, acest proces ar contribui și la dezvoltarea companiilor de stat, prin infuzia de capital de care vor beneficia, ceea ce le va permite să își finanțeze programele de investiții, contribuind astfel la îmbunătățirea infrastructurii de transport aerian sau a celei energetice, fără un cost pentru contribuabili*”, a declarat **Sorin Petre, Partener, Servicii de Evaluare și Analiză Economică.**

Pe parcursul anului 2017, dintre cele 7 industrii analizate, sectorul energiei electrice a înregistrat cel mai ridicat nivel mediu al capitalizării bursiere și cel mai ridicat multiplu PER (price to earnings ratio) , în timp ce sectorul serviciilor financiare a înregistrat cel mai scăzut multiplu PER.

*„De-a lungul celor 10 ani analizați observăm o îmbunătățire a evoluției Bursei de Valori București, dar dependența de capitalul străin, în lipsa unor investitori autohtoni*

*puternici, cu excepția fondurilor private de pensii, este în continuare ridicată. Ameliorarea indicilor bursieri din a doua parte a anului trecut reflectă succesul înregistrat de listările realizate, fapt care denotă nevoia de capital pe bursa bucureșteană. Pe de altă parte, observăm că investitorii de pe piața de capital au câștigat în medie cu până la 12% mai mult decât investitorii în obligațiuni guvernamentale pe parcursul ultimilor 6 ani, ceea ce poate reprezenta un argument suplimentar pentru investițiile pe Bursă*", spune **Ileana Guțu, Senior Manager, Servicii de Evaluare și Analiză Economică, PwC România**.

Companiile listate pe BVB și-au îmbunătățit capitalizarea bursieră cu aproximativ 20% pe parcursul anului 2017, în timp ce indicele BET a marcat o creștere de 16% în același interval de timp.

În anul 2017, capitalizarea BVB a atins un nivel de 90 de miliarde de lei, dar valoarea este în continuare sub maximul de peste 141 de miliarde atins în 2007, în ciuda creșterii numărului de companii listate.

În ceea ce privește zona de fuziuni și achiziții (M&A), de-a lungul perioadei analizate a fost considerat un eșantion de 50 de tranzacții pentru care au existat informații financiare relevante iar multiplul mediu de EBITDA în perioada analizată a fost de 8.3x. Cel mai ridicat nivel a fost înregistrat în anul 2008, iar cel mai scăzut în anul 2010. Multiplul mediu de EBITDA observat în anul 2017 a fost de 7.5x.

**Despre raport**

Studiul *Multiplii de evaluare ai Bursei de Valori București și ai pieței locale de M&A* (disponibil aici) prezintă tendințele multiplilor de evaluare pentru 79 de companii listate la Bursa de Valori București în perioada 2007-2017. Analiza se centrează pe sectoarele de petrol și gaze, sănătate, servicii financiare, industrial, bunuri de consum, materii prime și

energie electrică. În ceea ce privește analiza pieței de fuziuni și achiziții (M&A) raportul are la bază 50 de tranzacții finalizate și pentru care au existat informații relevante.

---

# Problema de agenție în guvernanța corporativă

**Într-o companie mecanismul luării deciziilor poate fi complicat. Deoarece sunt mai mulți jucători implicați, existența unui regulament este necesară. Guvernanța corporativă este un ansamblu de reguli ale proceselor decizionale prin care companiile sunt manageriate intern și supervizate de Consiliul directorilor cu scopul protejării intereselor tuturor utilizatorilor externi și interni (stakeholderi). Prin emiterea si implementarea regulilor și procedurilor de luare a deciziilor, guvernanța corporativă repartizează totodată drepturile și responsabilitățile fiecăruia dintre cei implicați.**

Dacă acceptăm că guvernanța corporativă înseamnă, în fapt, conducerea companiei cu toate componetele ei interne integrate managementului riscului și managementului financiar și de control intern, atunci implicațiile asupra auditului financiar și contabilității sunt evidente. Am putea spune astfel, rezumând rolul guvernanței corporative și al auditului, că guvernanța corporativă înseamnă transparentizarea modului de realizare a activității economice a companiei și atingere a obiectivelor fixate, în timp ce auditul financiar dă garanția realizării/atingerii acestora în conformitate cu cadrul legal incident.

Un proces eficient de  guvernanță corporativă  conduce la creșterea transparenței financiare și a nivelului de răspundere financiară diminuând riscul fraudelor. Pe de altă parte raportarea financiară va deveni  tot mai complexă odată cu implementarea unei guvernanțe coporative eficiente.

Una dintre principalele provocări ale companiilor din România, și mă refer în special la companiile cu capital românesc, este să înțeleagă și să accepte trecerea la un alt stadiu de dezvoltare care impune implementarea guvernanței corporative.

O altă provocare este  dată de problemele de agenție, în care o parte (principalul) numește o altă parte (agentul) să îndeplinească un anumit serviciu. Deoarece ambele părți doresc să-și maximizeze beneficiile se poate ajunge la situații în care agentul nu mai acționează în interesul principalului.

În aceste condiții, de exemplu, se poate întâmpla ca managerii să fie interesați, mai degrabă, să-și maximizeze avantajele personale și nu să crească valoarea companiei. Soluția constă de cele mai multe ori în stabilirea unui pachet de remunerație potrivit pentru manageri, corelat cu stabilirea unui set de indicatori care să-i determine să acționeze doar în scopul creșterii valorii companiei.

Din păcate, deoarece în cele mai multe dintre cazuri salariul reprezintă cea mai mare pondere în pachetul de beneficii, managerii se plafonează, devin “suficenți”și nu mai sunt interesați în a depune eforturi pentru creșterea performanței financiare a companiei. În același timp corelația dintre remunerația managerilor și performanța atinsă de companie, sau alți indicatori, îi îndeamnă pe aceștia să apeleze la manipulări contabile, să “cosmetizeze”rezultatele economico-financiare făcându-le  să ofere o poză frumos colorată a performanțelor companiei cu scopul maximizării propriei remunerații.

Potrivit studiilor relevante pentru România soluțiile posibile

care reduc problemele de agenție sunt: pregătirea corespunzătoare a managementului corelată cu politici de control eficiente, auditul extern, monitorizarea performanțelor și diversificarea pachetului de bonificare a managerilor.

Guvernanţa corporativă oferă un grad mai mare de asigurare asupra faptului că la nivelul entităţii este implementat un sistem de control eficient, asigurând astfel toți utilizatorii că afacerea este condusă în mod corect și legal, în interesul tuturor  părţilor interesate (stakeholders) și investitorilor (shareholders)

De cele mai multe ori diversificarea modalității de remunerație are o pondere mare în rezolvarea problemelor de agenție, cele mai importante dintre componente fiind acțiunile și beneficiile nemonetare. De aceea antrenarea managerilor în activități de training, formare și consolidare profesională reprezintă o abordare binevenită și pentru companie (principal) și pentru angajat (agent).

***Autor: Florentina Șușnea, Fondator și Managing Partner, PKF Finconta***

---

# Ministrul Finanțelor a avut la Washington întrevederi cu oficiali ai FMI și BM

Ministrul Finanțelor Publice, Eugen Teodorovici, a participat, în perioada 20-21 aprilie 2018, la Reuniunea de Primăvară a Grupului Băncii Mondiale (BM) și a Fondului Monetar Internațional (FMI), la Washington, SUA.

În marja reuniunii, Eugen Teodorovici a avut o întâlnire cu Poul Thomsen, directorul departamentului pentru Europa al FMI, dând asigurări că România își va respecta angajamentele asumate cu instituțiile financiare internaționale de a menține deficitul sub 3% iar măsurile luate în anul 2018 vor asigura atât pentru acest an cât și în viitor o creștere economică sustenabilă.

*„România merge în direcția bună, reluându-și creșterea economică sustenabilă bazată pe investiții. Dinamica veniturilor bugetare din trimestrul I 2018 este superioară dinamicii anuale prognozate pentru produsul intern brut (11,4% comparativ cu 7,9%, creștere nominală a PIB) fiind, cu excepția celei înregistrate în trimestrul I 2015, cea mai ridicată post criză",* a susținut Eugen Teodorovici.

De asemenea, ministrul finanțelor a avut o întrevedere cu Cyrill Muller, vicepreședintele Băncii Mondiale pentru Europa și Asia Centrală. În cadrul discuției a fost analizat portofoliul actual de proiecte aflate în derulare, finanțate de bancă în România, printre care se află și proiectul privind modernizarea ANAF și continuarea acestuia într-o formă revizuită de MFP, adaptată pentru asigurarea unor servicii de calitate pentru contribuabili. Totodată, ministrul finanțelor a propus conducerii BM o nouă abordare cu privire la modalitatea de acordare a împrumuturilor, care ar conduce la flexibilitatea utilizării sumelor din împrumut în funcție de gradul de pregătire și realizare al proiectelor.

Agenda delegației române a cuprins întâlniri cu reprezentanții băncilor de investiții, agenții de rating și oficiali ai instituțiilor financiare internaționale. Au fost prezentate aspecte legate de mediul macroeconomic, supraveghere macroprudențială, evoluția inflației, precum și prioritățile pentru perioada următoare.

Ministrul Finanțelor, Eugen Teodorovici a fost însoțit la Washington de secretari de stat din cadrul MFP, de oficiali ai

ANAF și ai Comisiei Naţionale de Strategie și Prognoză, precum și de reprezentanți ai Băncii Naţionale a României.